

António Lobo Antunes

Visat núm. 26
(novembre 2018)
per Clàudia Bochaca

António Lobo Antunes (Lisboa, 1942) no va publicar la seva primera novel·la fins a trenta-set anys, *Memória do elefante* (1979), que presenta un gran nombre de trets autobiogràfics de l'autor. Val a dir que els inicis de l'obra de Lobo Antunes van estar fortament influenciats per la seva trajectòria vital i, en concret, per una de les etapes que més va marcar el tarannà de l'escriptor.

Entre 1971 i 1973 va viatjar a Angola amb l'exèrcit portuguès fent funcions de tinent i metge en la guerra d'alliberament de la colònia portuguesa. Les seves tres primeres novel·les són un reflex directe d'aquest període, i la resta de la seva obra també està tenyida d'aquestes experiències vitals. De fet, tota la seva trajectòria novel·lística té un esperit crític i s'ambienta en històries reals de Lisboa o relacionades amb la seva població, creant una literatura a cavall entre la realitat i la ficció. La Guerra d'Angola, la Revolució dels Clavells... són exemples dels escenaris de la seva obra. Va escollir, doncs, Portugal, per crear el seu món literari, que pretén ser un mirall dels problemes socials, però sense caure en el gènere de crònica històrica. Alguns han qualificat les seves novel·les d'*epopeies líriques*, perquè estan del tot basades en la realitat del poble portuguès i dels seus problemes en ple segle XX, però no volen limitar-se a ser una descripció històrica fidedigna.

En un principi l'obra de Lobo Antunes no va ser gaire ben rebuda per la crítica, perquè el veien com un científic que intentava entremetre's al món de les lletres, però el seu prestigi internacional, sobretot a França, va fer que ben aviat es convertís en un dels escriptors portuguesos del segle XX més llegits i traduïts. El 2005 va ser guardonat amb el Premi Jerusalem, un dels premis literaris més importants del món, i el 2007 va rebre el Premi Camões, premi cabdal de la literatura portuguesa. Ha estat candidat, diversos cops, al Premi Nobel de Literatura.

Al món de les lletres catalanes, la primera obra traduïda d'Antunes, *Manual dels Inquisidors*, va sortir a la llum el 1998 de la mà de Xavier Pàmies (Edicions 62), només dos anys més tard que Antunes l'escrivís. Tot seguit aparegueren altres títols com *L'esplendor de Portugal*, *Exhortació als cocodrils* o *No entris tan de pressa en aquesta nit obscura* a través de l'editorial Proa. Posteriorment, després d'un cert lapse de temps, el 2009 ha vist la llum la darrera versió fins a dia d'avui: *Ahir no et vaig veure a Babilònia*, publicada per l'editorial mallorquina El Gall Editor.

L'important nombre de traduccions que ens han arribat d'aquest autor, gairebé totes, exceptuant la primera, venen de la mà del mateix traductor, Joan Casas. Però passat el "boom" del tombant de segle, l'interès per Antunes decau i queda en l'oblit. El resultat, doncs, és irregular i queden moltes obres per traduir. Aquesta és una tendència general de la literatura portuguesa traduïda al català: el pont entre les dues cultures no està del tot solidificat i encara resta molta feina per acabar-lo de bastir.

